RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Rautavaaran nuorisovaltuuston toimintasääntö

Nuorisovaltuusto 27.8.2026 § 4

Kunnanhallitus 16.11.2026 § XX

Sisällys

1 Nuorisovaltuuston lakisääteisyys ja tarkoitus 3
2 Nuorisovaltuusto Rautavaaran kunnassa 4
3 Toiminta 4
3.1 Toimikausi 4
3.2 Kokousajankohdat 4
3.3 Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus 5
4 Nuorisovaltuuston kokoonpano 5
4.1 Jäsenten valinta 5
4.2 Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja 6
4.3 Jäsenet ja mahdolliset varajäsenet 6
4.4 Sihteeri 6
4.5 Työryhmät 6
4.6 Viranhaltijat ja luottamushenkilöt 7
4.7 Järjestäytyminen 7

1 Nuorisovaltuuston lakisääteisyys ja tarkoitus

Nuorisovaltuusto on kuntien lakisääteinen pysyvä vaikuttamistoimielin. Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaan kunnassa on oltava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Kunnanhallituksen tehtävä on asettaa nuorisovaltuusto ja huolehtia sen toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Nuorisolain (1285/2016) 24 §:n 2 momentin mukaan ”kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.”

Nuorisovaltuusto tukee lasten ja nuorten yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnassa. Nuorisovaltuuston keskeinen tehtävä on tuoda lasten ja nuorten ääntä suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin sekä tiedottaa vireillä olevista asioista. Päätöksentekoon neuvosto voi vaikuttaa tekemällä esityksiä, aloitteita ja lausuntoja lasten ja nuorten näkökulmasta. Nuorisovaltuusto on hyvissä ajoin otettava mukaan lapsia ja nuoria koskevien suunnitelmien laatimiseen. Nuorisovaltuustolla on mahdollisuus järjestää erilaista toimintaa ja tapahtumia.

Nuorisovaltuusto edistää yhteistyötä nuorten ja kunnan välillä seuraten nuorten palvelutarpeiden kehittymistä. Sen tarkoitus on saada nuoriso kiinnostumaan yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttamisesta. Nuorisovaltuusto tekee toimintaansa tunnetuksi ja tiedottaa siitä eri tiedotuskanavia käyttäen. Nuorisovaltuusto seuraa nuorisolain sekä muiden lapsia ja nuoria koskevien lakien toteutumista kunnassa.

Nuorisovaltuusto on vaikuttamistoimielin, joka ei ole kunnallinen viranomainen eikä tee poliittisia päätöksiä kuntalain 30 §:n mukaisesti. Siten sen kokousasioista ei voi tehdä kuntalain (410/2015) 134 §:n mukaista oikaisuvaatimusta eivätkä nuorisovaltuuston jäsenet ole muodollisesti kunnan luottamushenkilöitä.

2 Nuorisovaltuusto Rautavaaran kunnassa

Rautavaaralla toimii koulun toiminnasta erillinen nuorisovaltuusto.

Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Rautavaaran kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuusto ja nimeää sen jäsenet nuorisovaltuustoon pyrkivien nuorten ehdotusten pohjalta. Nuorisovaltuusto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa.

Käytännössä Rautavaaran kunnanhallitus huolehtii kuntalaissa mainittavista riittävistä toimintaedellytyksistä siten, että

- nuorisovaltuustolla on sihteeri: kunnan henkilöstön jäsen toimii pöytäkirjan pitäjänä ammattimaisesti ja osana työtehtäviään
- nuorisovaltuustolle järjestetään maksuttomat kokoustilat ja -tekniikat
- nuorisovaltuuston pöytäkirjat julkaistaan Rautavaaran kunnan verkkosivuilla ja arkistoidaan
- nuorisovaltuuston jäsenille maksetaan kokouspalkkiot, jotka on määritelty kunnan palkkiosäännössä
- nuorisovaltuustolle varataan toimintabudjetti kunnan talousarvion käyttötalousosaan
- nuorisovaltuuston ja kunnan viranhaltijoiden välillä on riittävästi vuorovaikutusta
- nuorisovaltuustolla on mahdollisuus saada tietoa ja ottaa asioihin kantaa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön (voim. 1.1.2026 alkaen) 124 §:n nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön 165 §:n mukaan nuorisovaltuuston jäsenistään nimeämillä edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus sivistyslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa ja kunnanvaltuustossa. Edustajan tulee olla 15 vuotta täyttänyt henkilö. Nuorisovaltuuston nimeämillä edustajilla ei ole läsnäolo-oikeutta toimielimen kokouksessa käsiteltäessä salassa pidettäviä asioita.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön 189 §:n mukaan nuorisovaltuustolla on kunnassa aloiteoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla on oikeus tehdä kunnanvaltuuston kokouksessa aloite asiassa, jonka hän arvioi lasten ja nuorten kannalta merkittäväksi. Nuorisovaltuustolta edellytetään aloitteen käsittelyä ja hyväksymistä omassa kokouksessa ennen aloitteen tekemistä kunnanvaltuustossa.

Mikäli nuorisovaltuutettu osallistuu edellä mainittujen toimielimien kokouksiin nuorisovaltuuston nimeämänä edustajana, on hän oikeutettu kunkin toimielimen mukaiseen kokouspalkkioon Rautavaaran kunnan palkkiosäännön mukaisesti.

3 Toiminta

3.1 Toimikausi

Rautavaaran kunnan nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi (2) vuotta. Nuorisovaltuusto asetetaan ja jäsenet nimitetään parillisen vuoden alkaessa.

3.2 Kokousajankohdat

Lähtökohtaisesti nuorisovaltuusto pyrkii kokoontumaan neljä (4) kertaa vuodessa. Tarvittaessa kokouksia voidaan perua. Tarvittaessa kokouksia voidaan järjestää enemmän kuin neljä vuodessa.

3.3 Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Toimintasuunnitelmassa esitetään nuorisovaltuuston tulevan toimintavuoden keskeiset tavoitteet. Toimintasuunnitelma hyväksytään edellisen toimintavuoden viimeisessä kokouksessa.

Toimintakertomus on selonteko päättyneen vuoden aikana tapahtuneesta olennaisesta toiminnasta. Edellisen vuoden toimintakertomus hyväksytään vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Toimintakertomuksessa kuvataan edellisen vuoden kokousajankohdat, keskeiset päätökset, toiminta, tapahtumat, koulutukset, kannanotot/lausunnot ja edustustehtävät.

4 Nuorisovaltuuston kokoonpano

Nuorisovaltuustoon voidaan valita vähintään kolme (3) ja korkeintaan seitsemän (7) jäsentä. Nuorisovaltuusto on päätösvaltainen, kun läsnä on vähintään puolet nuorisovaltuuston jäsenistä, kuitenkin vähintään kolme (3) jäsentä.

4.1 Jäsenten valinta

Nuorisovaltuustossa voi toimia ja sen jäseneksi voidaan valita 13–20-vuotias tai sen verran valintavuonna täyttävä nuori, jonka kotikunta on Rautavaaran kunta tai joka opiskelee kokoaikaisesti Rautavaaran yhtenäiskoulussa tai lukiossa.

Nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen on oikeutettu jatkamaan nuorisovaltuustossa toimikautensa loppuun saakka, vaikka hän täyttäisi 21 vuotta, muuttaisi pois paikkakunnalta tai muut jäsenen valintaan vaikuttavat ehdot lakkaisivat täyttymästä kesken toimikauden.

Lähtökohtaisesti nuorisovaltuuston jäseneksi ei nimitetä viranhaltijajäseniä tai kunnan henkilöstöä.

Kunta pyytää ehdotukset nimitettävistä jäsenistä lapsilta ja nuorilta. Nuorisovaltuustoon haetaan avoimella hakumenettelyllä. Kunnanhallitus nimittää nuorisovaltuuston jäsenet saamiensa ehdotusten perusteella.

Jos nuorisovaltuustosta jää jäseniä pois kesken kauden niin, että nuorisovaltuutettujen määrä alittaa vähimmäismäärän, on tilalle valittava jäseniä vähintään sen verran, että vähimmäismäärä tulee täyteen. Kunnanhallitus nimittää myös nämä jäsenet.

Nuorisovaltuustoon voidaan ottaa mukaan lapsia ja nuoria myös kesken toimikauden. Nuori voi ilmaista kiinnostuksensa nuorisovaltuustoon osallistumisesta nuorisovaltuuston puheenjohtajalle tai kunnan edustajalle. Tällöin nuorisovaltuusto tekee kunnanhallitukselle esityksen uudesta jäsenestä.

Jos nuorisovaltuustoon haluaa yli seitsemän (7) henkilöä, voidaan nuorisovaltuuston jäsenille nimittää varajäseniä.

Mikäli nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen haluaa erota nuorisovaltuustosta, hänen tulee ilmoittaa asiasta nuorisovaltuuston puheenjohtajalle ja kunnan edustajalle. Jos eronneella nuorisovaltuutetulla on nuorisovaltuustoon liittyviä tehtäviä, eroaa hän myös samalla näistä tehtävistä. Kunnanhallitus myöntää eron nuorisovaltuuston esityksestä.

Nuorisovaltuuston jäsen voidaan erottaa nuorisovaltuusto, mikäli hän aiheuttaa merkittävää haittaa nuorisovaltuustolle tai kunnalle. Nuorisovaltuuston jäsenistä vähintään puolen jäsenistä pitää kannattaa erottamista, jotta erottamista voidaan esittää kunnanhallitukselle. Erottamispäätöksen tekee kunnanhallitus.

4.2 Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa nuorisovaltuuston kokouksia ja huolehtia siitä, että kokous etenee hyvien kokouskäytäntöjen mukaisesti. Puheenjohtaja vastaa, että kokouksen esityslista tulee käsitellyksi ja vastaa yhdessä sihteerin kanssa kokouspöytäkirjan oikeellisuudesta. Puheenjohtaja valmistelee kokouksen esityslistan yhdessä nuorisovaltuuston sihteerin kanssa.

Kokouksessa puheenjohtaja ohjaa kokouksen työskentelyä. Puheenjohtaja sopii kokouksen menettelytavoista muiden osallistujien kanssa ja valvoo, että niitä noudatetaan. Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot. Puheenjohtaja huolehtii sovitusta aikataulusta.

Puheenjohtaja ohjaa mahdollisen äänestyksen toimittamisen. Puheenjohtajalla on yhtäläinen äänioikeus muiden nuorisovaltuuston jäsenien kanssa. Äänestyksen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Puheenjohtajan ollessa estynyt puheenjohtajan tehtävää hoitaa varapuheenjohtaja.

4.3 Jäsenet ja mahdolliset varajäsenet

Nuorisovaltuuston jäsenen velvollisuus on omalta osaltaan osallistua kokouksiin ja huolehtia kokousten onnistumisesta. Jäsen tutustuu hyvissä ajoin ja huolellisesti kokouksen kokouskutsuun ja esityslistaan.

Jäsenen tehtävänä on pitää yhteyttä nuorisovaltuustoon kuulumattomiin nuoriin sekä huolehtia heidän äänensä tulemisesta esiin kokouksissa. Mikäli jäsen osallistuu valtuuston, lautakunnan tai työryhmien kokouksiin, tulee hänen huolehtia tiedon kulusta nuorisovaltuustolle ja tuoda nuorisovaltuuston näkemys käsiteltävistä asioita esille

Jos varsinainen jäsen on estynyt, hän pyytää varajäsentä osallistumaan kokoukseen. Varsinaisen jäsenen osallistumisoikeutta ja äänioikeutta käyttää silloin varajäsen. Varajäsenillä on läsnä- ja puheolo-oikeus kokouksissa, vaikka varsinainen jäsen olisi paikalla. Varajäsenellä ei kuitenkaan ole äänioikeutta, jos varsinainen jäsen on paikalla.

4.4 Sihteeri

Sihteeri auttaa puheenjohtajaa nuorisovaltuuston kokousten valmistelemisessa ja toteuttamisessa.

Sihteeri koordinoi kunnan eri toimialojen sekä nuorisovaltuuston välistä tiedonkulkua. Sihteeri seuraa kunnan eri toimialoilla tapahtuvaa valmistelua ja välittää nuorisovaltuuston kannalta olennaista tietoa eteenpäin. Sihteeri vie nuorisovaltuuston aloitteita, lausuntoja ja päätöksiä eteenpäin kunnan organisaatiossa.

Sihteeri osallistuu tarvittaessa nuorisovaltuuston perustamiin työryhmiin. Myös muita kunnan henkilöstön jäseniä voidaan pyytää mukaan työryhmiin. Sihteeri vastaa tiedotuksesta ja toiminnan järjestämisestä.

4.5 Työryhmät

Nuorisovaltuusto voi tarvittaessa perustaa väliaikaisia työryhmiä esimerkiksi tapahtumien toteuttamista tai lausuntojen valmistelua varten. Työryhmien kokouksista maksetaan nuorisovaltuuston kokouspalkkio.

4.6 Viranhaltijat ja luottamushenkilöt

Nuorisovaltuusto kutsuu tarvittaessa eri toimialojen viranhaltijoita, kunnan henkilöstön edustajia ja kunnan alueella toimivia luottamushenkilöitä kokouksiinsa.

Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tulee osaltaan huolehtia siitä, että heidän toimialoillaan vireillä olevista asioista tiedotetaan nuorisovaltuustoa. Nuorisovaltuuston on vastaavasti huolehdittava siitä, että viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat perillä nuorisovaltuustossa käsiteltävistä asioista.

4.7 Järjestäytyminen

Nuorisovaltuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikautensa ensimmäisessä kokouksessa.

Järjestäytymiskokouksessa nuorisovaltuusto nimeää edustajat kunnan toimielimiin, joihin se on hallintosäännön mukaan oikeutettu valitsemaan edustajansa. Nämä toimielimet ovat sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja kunnanvaltuusto.

Lisäksi järjestäytymiskokouksessa nuorisovaltuusto valitsee jäseniensä ja mahdollisten varajäseniensä keskuudesta edustajat Pohjois-Savon hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon. Hyvinvointialueella toimii lakisääteisinä vaikuttamistoimieliminä hyvinvointialueen nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §). Lain mukaan vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Pohjois-Savon hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsenyys edellyttää kuulumista kunnan nuorisovaltuustoon.